

Карактеристике вирусних хепатитиса Б и Ц у Републици Србији у 2010. години

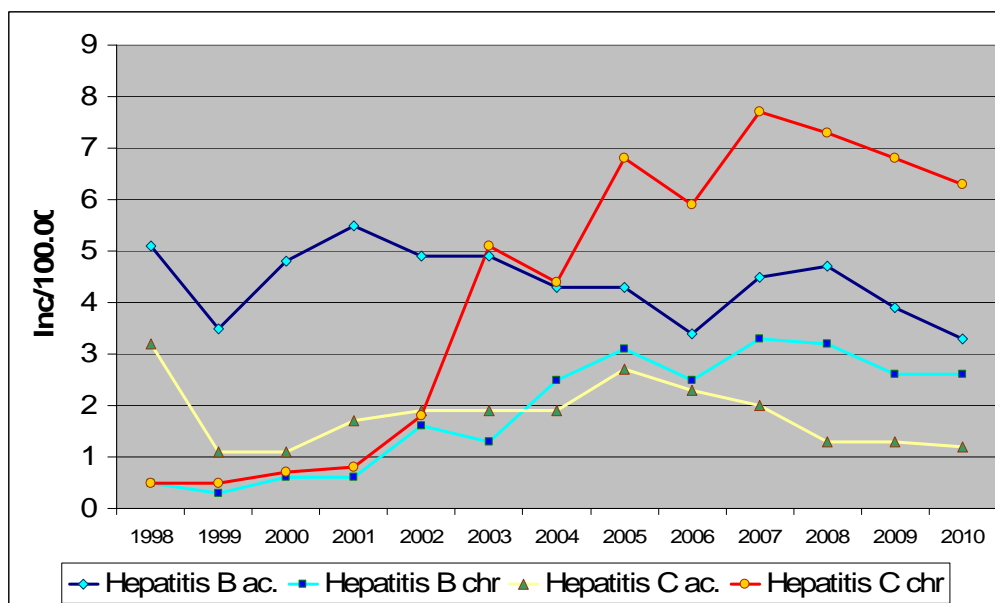
У 2010. години регистровано је 973 случаја вирусних хепатитиса што је за 100 случајева мање него у 2009, а најприближније броју оболелих у 2006 (1052). Број оболелих у 2010. је мањи за 25% у односу на број оболелих у 2007, када је број оболелих (1298) био највећи у посматраном петогодишњем периоду (табела 1).

Табела 1. Број оболелих и инциденција вирусних хепатитиса у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010. године

Болест		2006.	2007.	2008.	2009	2010
<i>Hepatitis acuta B</i>	Оболели	252	331	344	287	242
	Инц/100.000	3,36	4,47	4,66	3,90	3,31
<i>Hepatitis acuta C</i>	Оболели	169	150	169	93	87
	Инц/100.000	2,25	2,02	2,29	1,27	1,19
<i>Hepatitis viralis chronica B</i>	Оболели	187	242	236	190	192
	Инц/100.000	2,49	3,27	3,20	2,58	2,61
<i>Hepatitis viralis chronica C</i>	Оболели	444	573	540	503	462
	Инц/100.000	5,92	7,73	7,32	6,84	6,31
<i>Hepatitis viralis chronica non determinata</i>	Оболели	0	0	6	0	5
	Инц/100.000	0	0	0,08	0	0,07
УКУПНО	Оболели	1052	1298	1295	1073	973
	Инц/100.000	14,03	17,55	17,54	14,59	13,28

У посматраном временском периоду од 1998. до 2010. године, 2007. године је регистрована максимална стопа нотификације случајева хроничног вирусног хепатитиса Ц (7,7 на 100.000 становника у односу на мање од 1 на 100.000 популације до 2001. године), од 2008. године региструје се тренд опадања стопе пријављених случајева вирусног хепатитиса Ц.

Графикон 1. Инциденција хепатитиса Б и хепатитиса Ц на 100. 000 популације у Републици Србији, 1998–2010.

Најнижа узрасно-специфична инциденција је регистрована у узрасту до 14 година, а највиша у узрасним групама 20–29 и 30–39 година, изузев за хронични хепатитис Б где је највиша стопа регистрована у узрасту 40–49 година (табела 2).

Табела 2. *Узрасно-специфична инциденција одређених вирусних хепатитиса у Републици Србији у 2010. години*

Узрасне групе	<i>Hepatitis virosa acuta B</i>		<i>Hepatitis virosa chr. B</i>		<i>Hepatitis virosa acuta C</i>		<i>Hepatitis virosa chr. C</i>	
	Об.	Инц./100.000	Об.	Инц./100.000	Об.	Инц./100.000	Об.	Инц./100.000
0-14	1	0,09	0	0.00	3	0,27	0	0,00
15-19	17	3,97	7	1.64	6	1,40	7	1,64
20-29	53	5,34	18	1.81	18	1,81	82	8,26
30-39	53	5,29	35	3.50	24	2,40	122	12,18
40-49	39	3,98	53	5.40	9	0,92	74	7,55
50+	79	2,82	79	2.82	27	0,96	177	6,31
укупно	242	8,14	192	6.46	87	2,93	462	15,53

У 2010. години регистровано је осам особа умрлих од акутног и хроничног вирусног хепатитиса Б, док је 11 особа умрло од хроничне форме хепатитиса Ц и једна особа од акутне форме хепатитиса Ц, углавном узраста 50 и више година. Морталитет регистрован 2010. године је значајно виши у односу на 2007. годину (0,26 према 0,07/100.000), када је регистровано најмање умрлих особа у посматраном петогодишњем периоду (пет умрлих особа, од којих је три особе умрло од вирусног хепатитиса Б).

У 2010. години однос мушког пола према женском међу регистрованим случајевима акутног хепатитиса Б (242 случаја) је био 1,8:1, док је међу регистрованим случајевима хроничног хепатитиса Б (192 случаја) однос полова био 1,4:1 у корист мушкараца.

Однос мушког пола према женском међу регистрованим случајевима акутног хепатитиса Ц (87 случајева) током 2010. године је био 2:1, док је међу регистрованим случајевима хроничног хепатитиса Ц (462 случаја) однос полова био 1,8:1 у корист мушкараца.

За више од половине свих пријављених случајева акутног хепатитиса Б (58%) није познат начин трансмисије. Пријављено је занемарљиво мало учешће дељења прибора за инјектирање код интравенских корисника дроге као претпостављени начин трансмисије ове инфекције (7%), док је сексуални однос са HbsAg позитивним партнером пријављен код сваке пете (18%), а медицинска

интервенција као претпостављени начин преноса узročника пријављена је код сваке осме оболеле особе (12%).

Резултати тестирања на вирусне хепатитисе Б и Ц појединих категорија становништва у Републици Србији

Резултати лабораторијског тестирања одређених категорија становништва указују да је међу тестираним добровољним даваоцима крви током 2010. године регистрована ниска учесталост носилаштва *HBsAg* (0,13%).

Значајно виша серопреваленција носилаштва *HbsAg* регистрована је међу тестираним особама са неким ризиком, као што су сексуални партнери хроничних носилаца *HBsAg* (2,6%), међу пацијентима на хемодијализи (2,3%) и интравенским корисницима дроге (1,7%), као и међу амбулантним или болничким пацијентима (1,9%), тестираним у дијагностичке сврхе (табела 3).

Табела 3. Резултати серолошког тестирања на *HbsAg* појединих групација становништва у Републици Србији у 2010. години

Групација становништва	Број тестираних особа	Број <i>HBsAg</i> + (%)
Добровољни даваоци крви	239892	332 (0,13)
Груднице	21315	46 (0,21)
Здравствени радници	903	15 (1,66)
Интравенски корисници дрога	459	8 (1,74)
Хомо/бисексуалци	399	8 (2,00)
Хетеросексуалци	1262	14 (1,10)
Сексуални партнери <i>HbsAg</i> + особа	38	1 (2,63)
Пацијенти на хемодијализи	3756	88 (2,34)
Амбулантни или болнички пацијенти	36343	696 (1,91)
Остали*	9556	305 (3,19)
Укупно	313923	1513 (0,5%)

Такође, резултати серолошког тестирања на анти-хепатитис Ц (анти-НСV) антитела у 2010. години указују на ниску учесталост носилаштва међу добровољним даваоцима крви (0,11%). Највиша серопреваленција носилаштва анти-НСV антитела регистрована је међу интравенским корисницима дрога (18,4%), сексуалним партнерима анти-НСV позитивних особа (6%) и пацијентима на хемодијализи (6 %), што је карактеристично за ову инфекцију (табела 4).

Табела 4. Резултати серолошког тестирања на анти-*HCV* антитела појединих група становништва у Републици Србији у 2010. години

Групација становништва	Број тестираних особа	Број анти- <i>HCV</i> позитивних (%)
Добровољни даваоци крви	250.021	285 (0,11)
Труднице	5508	19(0,34)
Здравствени радници	742	1(0,13)
Интравенски корисници дрога	749	138(18,4)
Хомо/бисексуалци	388	3(0,77)
Хетеросексуалци	1321	29(2,19)
Сексуални партнери анти- <i>HCV</i> + особа	231	12(5,63)
Пацијенти на хемодијализи	3225	202(6,26)
Амбулантни или болнички пацијенти	37.507	1180(3,14)
Остали*	11.179	264 (2,26)
Укупно	310.871	2133 (0,7%)

Према резултатима интегрисаног биолошко-бихејвиоралног надзорног истраживања реализованог 2010. године у популацији инјектирајућих корисника дрога (ИКД), унутар НIV пројекта финансираног средствима Глобалног фонда који имплементира Министарство здравља, процењена серопреваленција (учесталост) вирусне хепатитис Ц инфекције је била 77% међу испитаницима у Београду и 61% у Нишу, што одражава високу преваленцију ризичног понашања, пре свега употребе заједничког прибора за инјектирање.

Просечан узраст започињања узимања дрога инјектирањем међу испитаницима у Београду је 21 година, а у Нишу 22 године. Употребу прибора за инјектирање претходно коришћеног од другог корисника у претходних месец дана, пријавило је 23% инјектирајућих корисника дроге у Београду и 18% у Нишу. Четвртина инјектирајућих корисника дроге у Београду се никада није тестирала на хепатитис Ц (27%), односно скоро половина испитаника у Нишу (43%).

Међу мушкарацима који имају сексуалне односе са мушкарцима укљученим у истраживање у Београду реализовано 2010. године 7% је било инфицирано *HCV*-ом, односно четвртина (24%) особа које се баве продајом сексуалних услуга укључених у истраживање у Београду исте године (извор: *Истраживања међу популацијама под повећаним ризиком од НIV-а и међу особама које живе са НIV-ом*, www.batut.org.rs).

Ови резултати указују да је нужно повећати информисаност о местима и значају добровољног тестирања уз обавезно саветовање, али и позитивно промовисати и

приблизити услуге тестирања, као и других специфичних превентивних програма, као што су програми смањивања штетних последица, овим тешко доступним и изразито стигматизованим и дискриминисаним популацијама, посебно вулнерабилним на HIV и друге крвљу и полно преносиве инфекције.